

(Cilj istraživanja – nastavak)

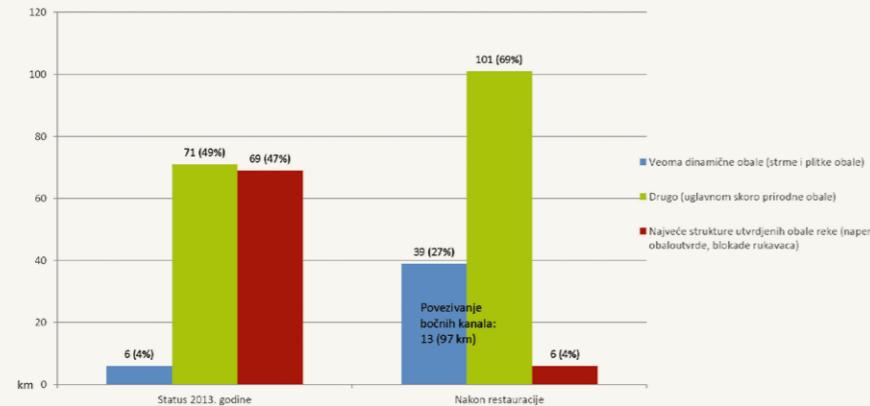
Studija analizira ekološki status rečnih obala i plavnih područja i stavlja naglasak na mogućnosti restauracije. Predlozi restauracije su utemeljeni na vodećem načelu iniciranja i promovisanja hidromorfološke dinamike i samoodrživosti, te prirodnih dinamičnih procesa. Na ovaj način moguće je restaurirati čitav niz rečnih staništa i time poboljšati populacije vrsta koje ih nastanjuju.

Predložene opcije restauracije kategorisane su u 3 razreda – umerene, visoke, veoma visoke – i procenjene su sa 6 parametara: upotreba zemljišta i staništa, prirodni status zaštite, odbrana od poplava iz ugla kapaciteta retencije, hidromorfološki status, uklanjanje ili zamena nasipa, tip korita rečne deonice.

Rezultati

Procena pokriva ukupnu dužinu reka u iznosu od 540 km duž Mure, Drave i Dunava i površinu od 243,282 ha (kopneni deo područja):

- Ukupno 264 km obala može biti restaurirano do blisko prirodnih ili vrlo dinamičnih uslova uklanjanjem postojećih nasipa.
- 58 glavnih bočnih kanala** ukupne dužine 208 km može se **ponovo spojiti sa rekama**.
- 58,080 ha novih plavnih područja** se može ponovo **formirati** pomeranjem postojećih nasipa.
- Oštećenje obala bi bilo smanjeno sa 45 na 21 odsto.

Ukupni troškovi za predloženu restauraciju iznose **1,1 milijardu eura** (aa uključenim troškovima iz 2010.godine), što bi pružilo dobar podsticaj naročito lokalnoj ekonomiji.

Zaključci

Postoji značajan potencijal za restauraciju u budućem prekograničnom UNESCO rezervatu biosfere Mura-Drava-Dunav. Ova studija ukazuje na tu mogućnost u svih pet zemalja rezervata, počevši sa uklanjanjem obaloutvrda i povezivanjem sa kanalima, što će dovesti do uspostavljanja povezanosti reka i nekadašnjih plavnih područja.

Projekti restauracije, ako se pravilno izvedu, mogu značajno smanjiti dalje propadanje reka i plavnih područja. Kako je već pokazano u prethodnim iskustvima restauracije u zemljama "Evropskog Amazona", ovime će biti omogućen opstanak značajnih staništa i vrsta, kao i višestruke koristi od zdravih rečnih sistema za lokalne zajednice.

Uz podršku

Za više informacija:

Duška Dimović
WWF Dunavsko-karpatski program, Srbija
Email: ddimovic@wwf.panda.org
Mob.: +381 63 381 490

Preuzimanje cele studije:
www.amazon-of-europe.com

Zašto smo ovde

Da zaustavimo uništavanje životne sredine Zemlje i da izgradimo budućnost u kojoj ljudi žive u harmoniji s prirodom.

www.panda.org-serbia

www.panda.org/dcpo

MOGUĆNOST RESTAURACIJE REČNIH I PLAVNIH PODRUČJA NA TERRITORIJU PREKOGRANIČNOG UNESCO REZERVATA BIOSFERE "MURA-DRAVA-DUNAV" U SRBIJI

FOTO © G. SAFAREK

U saradnji sa

eurONATUR

Poplave tokom proleća i ranog leta su prirodna pojava i imaju ključnu važnost za vlažna staništa

Mogućnost restauracije rečnih i plavnih područja na teritoriji prekograničnog UNESCO rezervata biosfere "Mura-Drava-Dunav" u Srbiji

Protičući kroz Austriju, Hrvatsku, Mađarsku, Sloveniju i Srbiju, donji tokovi reka Drave i Mure, kao i tok Dunava koji se nadovezuje, spadaju u ekološki najznačajnija rečna područja u Evropi, čineći takozvani "Evropski Amazon".

Ove reke obrazuju **700 km dugačak zeleni pojas** koji povezuje **1. 000 000 hektara** veoma vrednih prirodnih i kulturnih predela duž čitavog Dunava koji će uskoro biti zaštićen kao UNESCO prekogranični rezervat biosfere "Mura-Drava-Dunav". Ovaj predeo je područje izuzetne biološke raznovrsnosti i retkih prirodnih staništa poput plavnih šuma, rečnih ada, šljunkovitih i peščanih rukavaca i mrtvaja koja su dom najbrojnijoj populaciji gnezdećih parova orla belorepana u centralnoj Evropi i drugih ugroženih vrsta poput male čigre, crne rode, dabra, vidre i skoro isčeplje ribe sim. Osim toga, cela oblast je od izuzetnog značaja za ljudе koji ovde žive.

Prednosti restauracije

I pored izuzetnih prirodnih odlika, statusa zaštite i međunarodnih sporazuma, ovo područje je pogodeno stalnom degradacijom staništa i gubitkom populacija ugroženih vrsta u reci i plavnim područjima (posebno su ugroženi sim, orao belorepan, crna roda, prirodne šume plavnih područja). Stogodišnje kanalisanje reka, izgradnja nasipa, eksplotacija šljunka i peska, te izgradnja hidroelektrana dovela je do **gubitka 80 odsto** nekadašnjih plavnih područja kao i do **izmene oko 1,100 km prirodnih rečnih obala i rečnih deonica**. Situacija se može poboljšati jedino restauracijom uslova koji su postojali u prirodnom stanju. Osim očuvanja biodiverziteta, restauracija bi omogućila **mnogostruku koristi** poput zaštite od poplava, prečišćavanja vode (obezbeđujući kvalitetnu vodu za piće), stvaranja povoljnih uslova za riblje fondove, poljoprivredu, šumarstvo i rekreaciju za lokalno stanovništvo.

Cilj istraživanja

WWF-Svetski fond za prirodu je pripremio studiju o potencijalima za restauraciju u okviru "Evropskog Amazona". Cilj studije je da podrži trenutne i buduće projekte restauracije, kao i da služi kao osnova za strateško planiranje u ovoj oblasti. Posebna namera je podrška zemljama u primeni direktiva Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine.

U martu 2011. godine, ministarstva pet država odgovornih za zaštitu prirode i životne sredine dogovorila su zajedničku zaštitu ovog područja kao UNESCO Prekograničnog rezervata biosfere "Mura-Drava-Dunav".

I pored neverovatnih prirodnih obeležja i međunarodnih dogovora, ovo područje se suočava sa stalnom degradacijom staništa i gubitkom ugroženih vrsta u područjima reka i njihovih plavnih zona.

Strme obale idealno su mesto za gnezđenje bregunica

FOTO © G. SAFAREK

Kako bi se osigurala prava implementacija i upravljanje UNESCO Prekograničnim rezervatom biosfere "Mura-Drava-Dunav", neophodno je inicirati prekogranični program restauracije u svih pet zemalja Rezervata.

Trebalo bi koristiti EU fondove poput Life+ programa ili Strukturnih fondova za razvijanje i implementaciju konkretnih projekata obnove.

UNESCO Prekogranični rezervat biosfere „Mura-Drava-Dunav“ predstavlja prvo zaštićeno područje u svetu koje deli i kojim zajednički upravlja pet zemalja. Sa ukupno milion hektara površine, ovo će biti najveće zaštićeno rečno područje u Evropi.

Mogućnost restauracije rečnih i plavnih područja na teritoriji Prekograničnog UNESCO rezervata biosfere "Mura-Drava-Dunav" u Srbiji

Potencijalna područja i mere restauracije

Potencijalna područja i mere restauracije za rečne obale/kanale i plavna područja

21 Potencijalna područja restauracije (pogledati imena na listi)

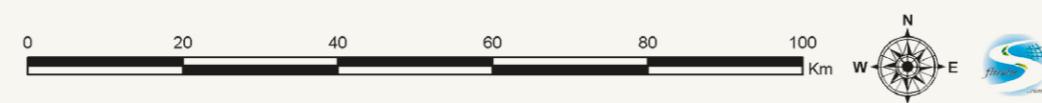
Obale/kanali:

- ● Uklanjanje obaloutrvda i napera. Tamno zeleno = bez bočnih ekstenzija za plavna područja Svetlo zeleno = sa bočnim ekstenzijama za plavna područja

- ■ Ponovo povezivanje sa rukavcima. Tamno plavo = bez bočnih ekstenzija za plavna područja Svetlo plavo = sa bočnim ekstenzijama za plavna područja

- Aktivno plavno područje

Prekogranični UNESCO rezervat biosfere "Mura-Drava-Dunav" Status u julu 2012. godine: imenovana centralna, zaštitna i prelazna zona u Mađarskoj i Hrvatskoj; preliminarna definisanja za Austriju, Sloveniju i Srbiju.

Drava ima veliku sposobnost meandriranja

Plavna područja van nasipa:

- ■ Veoma visok potencijal za restauraciju
- ■ Visok potencijal za restauraciju
- ■ Umeren potencijal za restauraciju
- ■ Maksimalni potencijal za širenje plavnog područja
- Nasipi
- Mogućnost uklanjanja ili smanjivanja nasipa
- Rekonstrukcija nasipa

Prekogranični UNESCO rezervat biosfere "Mura-Drava-Dunav" Status u julu 2012. godine: imenovana centralna, zaštitna i prelazna zona u Mađarskoj i Hrvatskoj; preliminarna definisanja za Austriju, Sloveniju i Srbiju.

Mura

- 1 Donji tok Spielfeld (AT)
- 2 Gornji tok Bad Radkersburg (AT)
- 3 Donji tok Bad Radkersburg (AT)
- 4 Gradišće (SLO)
- 5 Verzey, Biomura (SLO)
- 6 Srednja Bistrica (SLO)
- 7 Hotiza (SLO/HR)
- 8 Gornji tok Mursko Središće (SLO/HR)
- 9 Mura kod Miklavca (SLO/HR)
- 10 Pince (HU/SLO)
- 11 Domašinec (HR)
- 12 Muratka (HU)
- 13 Gorican-Totszerdahely (HU /HR)
- 14 Kotariba (HR)
- 15 Utjelep (HU)
- 16 Ušće Mure u Dravu (HR)

HUNGARY

- Pécs
- Virovitica
- Barcs
- 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74
- Donji Miholjac
- Drava

Drava

- 17 Rošnja (SLO)
- 18 Ptuj (SLO)
- 19 Stojinci (SLO/HR)
- 20 Sibovec Podravski (HR/SLO)
- 21 Totovec (HR)
- 22 Hrženica (HR)
- 23 Prelag (HR)
- 24 Sesvete Ludbreške (HR)
- 25 Gornji tok Legrad (HR)
- 26 Donji tok Legrad (HR)
- 27 Čingi-Langi Botovo (HR)
- 28 Drava kod Gatalova (HR)
- 29 Most Repaš (HR)
- 30 Drava kod Belavar i Novog Virja (HR/HU)
- 31 Podravske Sesvete (HR)
- 32 Bolho (HU)
- 33 Okrugljaca (HR)
- 34 Barcs zapad (HU)
- 35 Barcs istok (HU)
- 36 Drava kod Detkovca (HR/HU)
- 37 Vaška (HR)
- 38 Felszentmarton (HU)
- 39 Sopje (HR)
- 40 Pisco (HU /HR)
- 41 Kisszentmarta n (HU)
- 42 Dravapalkonya (HU)
- 43 Viljevo (HR)
- 44 Donji Miholjac (HR)
- 45 Matty (HU /HR)
- 46 Dravske Šume zapad (HR)
- 47 Valpovo (HR)
- 48 Dravske Šume istok (HR)
- 49 Bilje zapad (HR)
- 50 Bilje istok (HR)
- 51 Drava kod Aljmaša (HR)

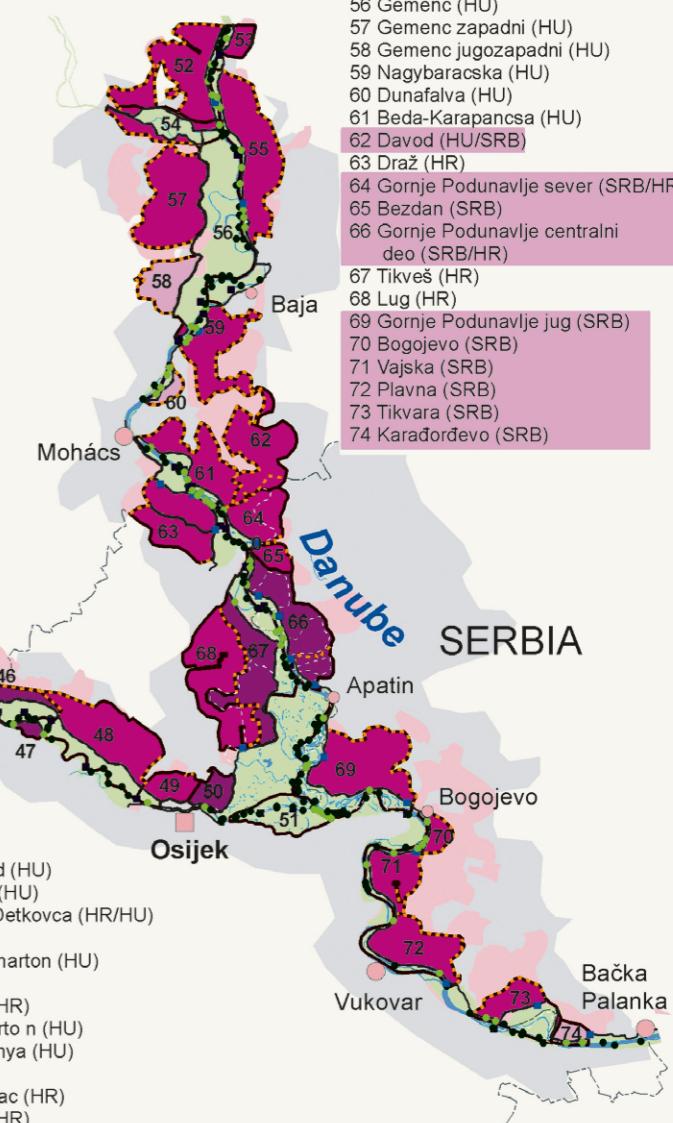
FOTO © A. MOHL
Šume plavnih područja i livade važna su staništa unutar "Evropskog Amazona"

Šume plavnih područja i livade važna su staništa unutar "Evropskog Amazona"

Dunav

- 52 Tolna (HU)
- 53 Fajsz (HU)
- 54 Sio ušće (HU)
- 55 Gemenc severni i istočni (HU)
- 56 Gemenc (HU)
- 57 Gemenc zapadni (HU)
- 58 Gemenc jugozapadni (HU)
- 59 Nagybaracska (HU)
- 60 Dunafalva (HU)
- 61 Beda-Karapancsa (HU)
- 62 Davod (HU/SRB)
- 63 Draž (HR)
- 64 Gornje Podunavlje sever (SRB/HR)
- 65 Bezdan (SRB)
- 66 Gornje Podunavlje centralni deo (SRB/HR)
- 67 Tikveš (HR)
- 68 Lug (HR)
- 69 Gornje Podunavlje jug (SRB)
- 70 Bogojevo (SRB)
- 71 Vajska (SRB)
- 72 Plavna (SRB)
- 73 Tikvara (SRB)
- 74 Karađorđevo (SRB)

Pecaroši u jutarnjoj izmaglici, SRP Gornje Podunavlje, Srbija

FOTO © B. ERG